

Vraag nr. 47
van 19 november 1997
van de heer BRUNO TOBBACK

Gemeentelijke crematieretributie – Toelaatbaarheid

Artikel 22 van de wet van 29 juli 1971 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging stelt dat er geen verlof tot crematie kan worden gegeven zonder dat een beëdigd geneesheer, aangesteld door de ambtenaar van de burgerlijke stand, heeft vastgesteld dat er geen tekens of aanwijzingen van een gewelddadige dood zijn. Nu zijn er een aantal gemeenten waar door middel van een retributiereglement het honorarium van die geneesheer wordt verhaald op de familieleden van de overledene.

Het komt mij voor dat de gemeente hier geen dienst aanbiedt aan de bevolking, maar een wettelijke verplichting uitvoert. Er kan dus worden getwijfeld aan de rechtsbasis van dergelijke retributiereglementen.

Bovendien wil ik de aandacht vestigen op artikel 77 van het Burgerlijk Wetboek, dat in zijn aanhef stelt : "Geen teraardebestelling geschiedt zonder een kosteloos afgegeven verlof van de ambtenaar van de burgerlijke stand."

1. Wanneer het verlof voor een crematie niet kosteloos zou zijn, komt dan het gelijkheidsbeginsel niet in het gedrang ?
2. Is het nog verdedigbaar dat er in die aangelegenheid gemeente per gemeente anders kan worden opgetreden ?

Welk beleid voert de minister ten aanzien van dergelijke retributiereglementen ? Heeft hij eventueel reeds stappen ondernomen om hier via een omzendbrief regelend op te treden ?

Antwoord

1. De wet van 20 juli 1971 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging bepaalt niet uitdrukkelijk dat het attest van de beëdigde geneesheer, die bij een aanvraag tot crematie verplicht door de ambtenaar van de burgerlijke stand moet worden aangesteld om de doodsoorzaken na te gaan, kosteloos moet zijn voor de betrokken nabestaanden. Het heffen van een belasting of retributie tot recuperatie van de door de gemeente gemaakte kosten betekent op zich geen aantasting van het gelijkheidsbeginsel : het gevraagde recht slaat immers niet op de afgifte

van het verlof voor de teraardebestelling zelf. Anderzijds gaat het hier om een bijkomende formaliteit die voor elke crematie verplicht is.

2. De regeling inzake begraafplaatsen en lijkbezorging behoort tot de bevoegdheid van de federale minister van Binnenlandse Zaken. Deze heeft erop gewezen dat de verplichte aanstelling bedoeld in het tweede lid van artikel 22, § 1 van de wet van 20 juli 1971, een maatregel van openbare veiligheid en gezondheid betreft. De eruit voortvloeiende financiële lasten behoren dus tot de uitgaven van de gemeente die jaarlijks verplicht op de begroting moeten worden gebracht ingevolge artikel 255, 11° van de Nieuwe Gemeentewet. Dit belet nochtans niet dat de gemeente de gemaakte kosten voor het honorarium van de aangestelde geneesheer zou kunnen terugvorderen van de nabestaanden. Ik verwijs naar mijn antwoord op de schriftelijke vraag nr. 9 van 6 oktober 1997 van mevrouw Yolande Avontroodt (*Bulletin van Vragen en Antwoorden nr. 5 van 1 december 1997, blz. 672 – red.*) en naar de antwoorden van de federale minister van Binnenlandse Zaken op de parlementaire vragen nr. 297 van 7 januari 1993 van de heer Perdieu en nr. 342 van 11 februari 1993 van de heer Collart (resp. Kamer van Volksvertegenwoordigers, Vragen en Antwoorden nr. 52, GZ 1992-93, blz. 4442, en nr. 54, GZ 1992-93, blz. 4744).

Uiteraard volg ik dit standpunt bij de toepassing van het administratief toezicht. Het al of niet heffen van een gemeentelijke belasting of retributie behoort tot het autonoom beslissingsrecht van de gemeente, zodat verschillen tussen de gemeenten onderling altijd mogelijk zijn.

Nochtans meen ik dat de gemeenten terzake best enige terughoudendheid aan de dag leggen, teneinde de vrije keuze inzake lijkbezorging niet te hypothekeren. Ik heb in deze zin mijn federale ambtgenoot verzocht na te gaan of een wijziging van de wet van 22 juli 1971, waarbij aan de gemeenten de mogelijkheid wordt ontzegd een dergelijke retributie te heffen, kan worden overwogen.